

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de partea civilă Doni Fiodor, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni din 18 decembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

Josu Andrei xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.07.2017 - 18.12.2017;

Instanță de apel: 18.01.2018 - 14.02.2018;

Instanță de recurs: 11.05.2018 - 05.09.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni din 18 decembrie 2017, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art. 364¹ Cod de procedură penală*, Josu Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 480 unități convenționale, echivalentul a 24 000 lei.

A fost dispusă încasarea din contul lui Josu Andrei în beneficiul lui Doni Fiodor prejudiciul moral în sumă de 21 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 2 500 lei, în total suma de 23 500 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Josu Andrei la 09 iunie 2017 aproximativ la ora 20:00, fără a deține permis de conducere, conducând unitatea de transport de model „BMW 520”, cu n/î xxxxx, care era în stare tehnică bună, deplasându-se pe traseul central din s. Suruceni, r-nul Ialoveni, în apropierea casei cet. Ermurachi Mihail, manifestând sine încredere sporită, nu a tratat cu seriozitate conducerea mijlocului de transport, astfel încât a încălcat prevederile art.art.14 lit. a), 45 alin.(1) lit. a), b), d) și alin. (2) al Regulamentului circulației rutiere, nu a apreciat corespunzător situația creată, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului, fapt ce a precedat tamponarea cu partea dreaptă din față a automobilului de model „BMW 520”, cu n/î xxxx, motoblocul de model „BSG 800A-4”, condus de către cet. Doni Fiodor.

Ca consecință al impactului produs, conform raportului de expertiză judiciară

nr.14989/D din 04.07.2017, lui Doni Fiodor, i-a fost cauzată vătămare corporală medie.

3. *Partea civilă Doni Fiodor* a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă cu încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de judecată nu a dat apreciere juridică corectă și a subestimat mărimea suferințelor fizice și psihice suportate de către partea civilă în volumul descris în cererea de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului moral de la inculpat.

Prima instanță nu a luat în considerație nici faptul că Doni Fiodor începând cu 09 iunie 2017, din ziua accidentului, nu are posibilitate să activeze și are nevoie de un ajutor permanent din partea celor apropiați, a suportat un șir de intervenții chirurgicale, care sunt necesare de efectuat și în viitor conform recomandărilor medicilor, faptul că soția Doni Elena de asemenea nu este angajată în câmpul muncii, deoarece este pensionară și beneficiază de o pensie în sumă de doar 153 lei;

Pe parcursul examinării cauzei penale date, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă i-a stabilit gradul de dizabilitate accentuat. Acest fapt se confirmă și prin certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă nr.328056 din 12.12.2017.

3.1. *Avocatul Scutelnic Valeriu în numele părții civile Doni Fiodor*, a depus apel suplimentar, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Josu Andrei să-i fie aplicată o măsură de pedeapsă în limitele prevăzute de lege, cu admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea din contul inculpatului Josu Andrei a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată în sumă de 4 500 lei.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de judecată la aplicarea pedepsei nu a luat în considerație prevederile alin.(3) art.64 Cod penal, modificat prin Legea nr.207 din 29.07.2016, conform căruia mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3 000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material - până la 20 000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii, adică instanța de judecată nu era în drept să acorde o pedeapsă sub limita de 500 unități convenționale.

Suplimentar a invocat că, din contul inculpatului Josu Andrei urmează a fi încasate și cheltuielile suportate de partea vătămată Doni Fiodor în legătură cu acordarea asistenței juridice în instanța de apel, în sumă de 2 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, apelul declarat de partea civilă Doni Fiodor a fost respins ca nefondat, iar apelul declarat de avocatul Scutelnic Valeriu în numele părții civile a fost respins ca depus peste termen, cu menținerea sentinței.

4.1. Cu referire la apelul declarat de partea civilă, instanța de apel a indicat că, Doni Fiodor în cadrul examinării cauzei, conform art.219 Cod de procedură penală, a înaintat acțiune civilă împotriva inculpatului Josu Andrei prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și a cheltuielilor de judecată în

sumă de 2 500 lei.

Prin sentință, prima instanță a dispus încasarea din contul lui Josu Andrei în beneficiul lui Doni Fiodor a prejudiciului moral în sumă de 21 000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 2 500 lei, în total suma de 23 500 lei.

Instanța de apel analizând argumentele părții civile Doni Fiodor în vederea admiterii integrale a acțiunii civile, în coraport cu materialele cauzei, a constatat că prima instanță just a soluționat acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor judiciare, ținând cont de prevederile art.art.219 alin.(1), 225 Cod de procedură penală, art.art.1398 alin.(1), 1422 alin.(1), (2), 1423 Cod civil.

La fel, instanța de apel a notat că, nu se poate stabili un preț pentru suferințele produse părții vătămate, ca urmare a vătămarilor suferite și a zilelor de îngrijiri medicale de care a avut nevoie pentru vindecare în urma accidentului rutier din 09 iunie 2017 comis de inculpatul Josu Andrei, din care motiv a ajuns la concluzia că, prima instanță corect a dispus că, obligarea inculpatului Josu Andrei la plata unei sume de 21 000 lei reprezintă o justă și echitabilă satisfacție a prejudiciului moral suferit de partea vătămată, inclusiv ținându-se cont de invocările părții civile referitor la faptul că din ziua accidentului nu are posibilitate să activeze, are nevoie permanent de ajutor din partea celor apropiați și că a suportat intervenții chirurgicale, subliniind că, în procesul de apreciere a daunelor morale urmează a se ține cont de faptul că cuantumul prejudiciului moral nu poate constitui un prilej de îmbogățire fără just temei pentru partea vătămată în dauna inculpatului.

Referitor la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a atestat că, prima instanță a soluționat această chestiune și a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții civile a sumei de 2 500 lei.

4.2. Cu referire la apelul suplimentar declarat de avocatul Valeriu Scutelnic în numele părții civile Doni Fiodor, instanța de apel a indicat că, la 09 ianuarie 2018 partea civilă Doni Fiodor a declarat apel împotriva sentinței Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni din 18 decembrie 2017.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel din 14 februarie 2018 avocatul Valeriu Scutelnic în interesele părții civile Doni Fiodor a depus apel suplimentar prin care a solicitat aplicarea în privința inculpatului Josu Andrei a unei măsuri de pedeapsă în limitele prevăzute de lege, cu admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea din contul acestuia a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată în sumă de 4 500 lei.

Totodată, instanța de apel a stabilit că, avocatul Scutelnic Valeriu a reprezentat drepturile și interesele părții civile Doni Fiodor atât în cadrul ședințelor de judecată în prima instanță, cât și în instanța de apel.

Astfel, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.402 alin.(1), (5), 403, 230 alin.(2) Cod procedură penală, a indicat că, avocatul Scutelnic Valeriu a omis termenul de declarare a apelului de 15 zile de la data pronunțării sentinței, în contextul în care dânsul a participat în prima instanță și cunoștea despre data pronunțării sentinței, iar partea civilă declarând apel nu și-a înlocuit apărătorul, din care motive prevederile alin.(5) art.402 Cod procedură penală nu sunt aplicabile.

5. Partea civilă Doni Fiodor, în temeiul pct.6), 16) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea parțială a acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea

civilă cu încasarea din contul inculpatului Josu Andrei a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 4 500 lei.

În motivarea recursului a invocat că, suma de 21 000 lei dispusă spre încasare de prima instanță și menținută de instanța de apel, pentru compensarea prejudiciului moral, nu reprezintă o satisfacție echitabilă pentru partea vătămată, or, în urma acțiunilor inculpatului, lui Doni Fiodor i-a fost acordat grad de dizabilitate, atestându-se faptul că capacitatea de muncă păstrată părții vătămate este de doar 65%.

Începând cu 09 iunie 2017, din ziua accidentului rutier și până în prezent, Doni Fiodor nu are posibilitatea să activeze și are nevoie de ajutor permanent din partea celor apropiați, a suportat un șir de intervenții chirurgicale, care sunt necesare de efectuat și în viitor conform recomandărilor medicilor.

Mai invocă recurentul și faptul că, soția Doni Elena nu este angajată în câmpul muncii, este pensionară și beneficiază de o pensie în sumă de doar 153 lei.

Susține partea civilă că, instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului invocat în apel referitor la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în sumă de 2 000 lei suportate în instanța de apel și asupra căreia urmează să se expună instanța de recurs

Totodată, în susținerea celor invocate recurentul face trimitere la jurisprudența CtEDO, hotărârea din 19.11.2009, în cauza Tonchev vs. Bulgaria.

Consideră că, urmează fi apreciate critic afirmațiile instanței de apel din pct.5.6 al deciziei, referitor la faptul că, „...*Cu referire la prejudiciul moral solicitat de către partea vătămată Doni Fiodor, instanța de apel notează că nu se poate stabili un preț pentru suferințele produse acestuia, ca urmare a vătămarilor suferite și a zilelor de îngrijiri medicale de care a avut nevoie pentru vindecare în urma accidentului rutier din 09 iunie 2017 comis de inculpatul Josu Andrei. Astfel, instanța de apel menționează că vătămarile corporale medii suportate nu pot fi cuantificate, orice sumă de bani neputând duce la refacerea integrală a integrității fizice și psihice a părții vătămate. Așadar, în procesul de apreciere a daunelor morale urmează a se ține cont de faptul că cuantumul prejudiciului moral nu poate constitui un prilej de îmbogățire fără just temei pentru partea vătămată în dauna inculpatului...*”, deoarece suma de 60 000 lei, reprezintă suma de care are nevoie pentru continuarea tratamentului.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că titularul acestuia invocă temeiuri pentru recurs stipulate la pct.6), 16) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când motivarea

soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și când norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Însă Colegiul reține că, recurentul nu a indicat concret care sunt circumstanțele prin care se constată că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, care este eroarea gravă de fapt, raportată la exigențele art.6 pct.11¹) Cod de procedură penală, pe care a admis-o instanța de apel, care a afectat soluția instanței și exemple de hotărâri ale Curții Supreme de Justiție în care norma de drept aplicată ar contraveni normei de drept aplicate în speță, or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La fel, recurentul a invocat temeiuri pentru recurs stipulările din pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând în esență hotărârile adoptate de instanțele de fond în latura civilă.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de respingere a apelurilor a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

Deci, Colegiul penal ține să menționeze că la această etapă, instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a acestor instanțe.

La fel, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de apel examinând argumentele invocate în apelul părții civile referitor la admiterea integrală a acțiunii civile în raport cu sentința primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de judecată în sumă de 2 500 lei și prejudiciului moral în cuantum de 21 000 lei, corect a reținut ca fiind în deplină concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale cu luarea în considerare a urmărilor faptei, a naturii și duratei acestora.

Totodată, instanța de apel întemeiat a menținut argumentul primei instanțe, care respingând solicitarea părții civile Doni Fiodor privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei, a indicat că acesta nu poate constitui un prilej de îmbogățire fără just temei pentru partea vătămată în dauna inculpatului.

În acest context, instanța de recurs menționează că, despăgubirile pentru prejudiciile morale se disting de cele pentru prejudiciile materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se

ajunge la o îmbogățire fără just temei, este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale susceptibile în mod rezonabil care au fost cauzate prin fapta săvârșită de inculpat, precum și de toate consecințele acesteia.

Anume în acest context, instanțele de fond au evaluat corect dauna morală pentru Doni Fiodor în sumă de 21 000 lei, fiind luate în considerare suferințele fizice ale acestuia, statutul părții vătămate în societate, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție părții vătămate.

Referitor la argumentul recurentului că, instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului invocat în apel referitor la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în sumă de 2 000 lei, instanța de recurs ține să menționeze că acest argument a fost invocat în apelul avocatului Scutelnic Valeriu în numele părții civile, care însă a fost respins ca depus peste termen, iar soluția de respingere a apelului ca depus peste termen sau inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Totodată, cu referire la hotărârea CtEDO din 19.11.2009, în cauza Tonchev vs. Bulgaria, la care a făcut trimitere partea civilă, Colegiul ține să menționeze că, admiterea parțială a acțiunii civile nu semnifică că recurentului i-a fost îngădit dreptul de a introduce o acțiune civilă alăturat de procesul penal.

În atare circumstanțe, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii contestate și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de partea civilă Doni Fiodor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, în cauza penală în privința lui *Josu Andrei xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 octombrie 2018.

Președinte
Judecători

Vladimir Timofti
Anatolie Țurcan
Elena Cobzac